

Caransebeș, 31 Maiu (13 Iunie) 1918

ANUL I.

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: 12 coroane
 Pe 6 luni: 6 " " " " " " "
 Pe 3 luni: 3 " " " " " " "
 Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
 Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
 MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Fapte și învățături

Sabin Evuțian

Puterea noastră de viață în asemănare cu a celorlalte neamuri din țară

Pierderile în vieți omenesci le înlocuiesc capitalurile vii ale neamurilor. Iar pierderile pricinuite de multele neajunsuri ale războiului sunt — dupăcum am văzut — nespuse de mari și pân'acum. Se cere în urmare fiecărui neam, care vrea să trăiască, o muncă de întărire, de avânt. Grea muncă, de zeci de ani, pentru că dacă războaiele sunt timpul pierderilor mari, — vremile de pace sunt ale muncii încete, ticnite, ale muncii de reculegere și de înaintare în cele bune.

Îngrijirea de viitorul nostru așteaptă și dela noi, de pe-acum, o pregătire pentru munca aceasta grea. De aceea nu e fără folos, să mai înșirăm de-aastădată niște numeri, tot atâtea fapte, și să scoatem în urmă din ele învățăturile de lipsă.

Măsura puterii de viață, a sporniciei neamurilor, e numărul copiilor, numărul mare al nașterilor, — întocmai dupăcum numărul mic al morților în vârstă mai fragedă este oglinda bunăstării unui neam în cele materiale și sufletești.

Socotelile, ce urmează, ne dau măsura puterii de viață a neamurilor din țară.

Neamurile	Câți sunt de tot ?	Câți copii se vin pe 1000 de femei în anul 1900/1901 ?	Câți copii se vin pe 1000 femei în anul 1910/1911 ?	Cu cât au scăzut în 10 ani ?
Maghiarii	9½ mil.	223	207	16
Românii	3½ " "	193	190	3
Slovacii	2 " "	241	219	22
Germanii	2 " "	198	173	25
Croații	2 " "	244	236	8
Sârbii	1 " "	217	207	10
Rutenii	½ " "	236	227	9
Alte neamuri	½ " "	192	143	49
Peste tot (în mijlociu)		217	201	16

Coloana întâia de numeri ne arată, că noi, Românii, după Maghiari suntem cei mai numărători. Cu toate acestea — ne spune coloana a doua — ca putere de viață n'am fost în anul 1901 în rândul al doilea, ci abia în al șaptelea, adică în al doilea, dar dela coadă. Ne-au întrecut în spornicie chiar și Germanii cu cinci nașteri la o mie de femei, apoi Sârbii cu 24, Maghiarii cu 30, Rutenii cu 43, Slovacii cu 48 și Croații cu 51 de nașteri. Peste zece ani, în 1911, noi avem 190 de nașteri la o mie de femei și am ajuns numai cu un pas înainte, în rândul al șaselea. Germanii rămân în urma noastră cu 17 nașteri, neamurile mai mici cu 47; ne întrec și acum Sârbii și Maghiarii, dar numai cu câte 17 nașteri, Slovacii cu 29, Rutenii cu 37, Croații cu 46. S'ar părea prin urmare, că noi am fi făcut un spor, dar precum în 1901 am rămas sub mijlociu cu 14 nașteri, în 1911 am rămas cu 11 nașteri tot sub mijlociu.

Demulteori slăbiciunea unora e tăria altora. Așa e și aici. În cursul celor zece ani se arată o slăbire în puterea de viață la toate neamurile, mai ales la cele mici, apoi la Germani, Slovaci și Maghiari. Noi am scăzut mai puțin, cu trei nașteri la o mie.

Ci nu slăbiciunea altora să fie tăria noastră, ci mai vartos slăbiciunea lor să ne fie de învățătură. Înainte cu vre-o 25 de ani a pătruns la Germani păcatul greu, cunoscut sub numirea de »sistemul de 1—2 copii«. Acest păcat le-a rărit rândurile, cu 25 la mie în zece ani, de au ajuns în urma noastră. Acelaș păcat a brăzdat și'n puterea de viață a celorlalte neamuri, cari au scăzut cu 8—49 de nașteri la fiecare mie. Peatunci, înainte cu zece și mai bine de ani, plaga aceasta ne eră puțin cunoscută, azi însă ea și-a făcut binișor cale'n capitalul viu al neamului nostru, mai ales în părțile marginase, la șes. Ca orice păcat s'a născut deoparte din poftă necurată, — din poftă necurată de-a trăi în puține griji, lume albă, în îmbuibare. Ori, ce alta vrea să zică, când el a pătruns mai ales în casa bogatului?! S'a sălășluit de altă parte și din nevoie, în casa celor ce duc greul vieții, la orașe.

E însă un rău și mai mare, — slăbiciunea noastră —, care ne arată înaintea altora cu mai puțină putere de viață, decât suntem în adevăr. Un rău, o faptă nevrednică de un creștin, despre ce s'a mai vorbit: viețuirea în neleguire. În numerii

3500 năplazi de frasin uscați

CHEAG veritabil pentru încheșat laptele

la **PETRU LEPA** comerciant în **CARANSEBEȘ**

inșirați adecă nu sunt luați copiii nelegiuți, iar noi — durere — avem mulți de aceștia. Într-o singură dieceză (episcopie) am avut înainte cu doi ani nu mai puțin de 8800 căsătorii nelegiuite, cam a zecea parte din toate căsatoriile; iar dintre copiii născuți în acel an a cincia parte au fost din pat nelegiuit. . . .

Sunt semne de îndreptare, așa ni-se spune. Relele acestea și multe alte rele vor face însă loc faptelor bune, numai când ne vom pătrunde de datoria ce-o avem fiecare în munca de întărire a neamului nostru. Iar temelia acestei munci să ne fie adevărul ce-l scoatem din șirele de azi: Dacă nu suntem cei mai spornici între neamurile din țară, nici scădere mare nu arătăm în puterea noastră de vieață, ci stăruim înainte să fim cei mai vânoși.

Din sfânta Scriptură

„Să fiți unul cătră altul buni, milostivi, iertând unul altuia, precum și Dumnezeu v'a iertat vouă întru Cristos“. (Efes. c. 4. v. 32).

Duminea a 7-a dela Paști

Sf. evanghelie dela Ioan cap. 17, v. 1—13.

„În vremea aceea ridicând Isus ochii săi la cer, a zis: Părinte, a venit ciarul, preamărește pe fiul tău, ca și Fiul tău să te preamărească pe tine. Cum ai dat lui putere peste tot trupul, ca tot ce ai dat lui să dea lor viața de veci. Aceasta este viața de veci, ca să te cunoască pe tine unul adevăratul Dumnezeu, și pe care l-ai trimis, pe Isus Cristos. Eu te-am preamărit pe pământ, lucrul am săvârșit, care ai dat mie să-l fac. Și acum mă preamărește

tu Părinte la tine însuț cu mărirea care am avut la tine înainte de a fi lumea. Arătat-am numele tău oamenilor, pe cari i-ai dat mie din lume. Ai tăi erau, și mie i-ai dat pe ei, și cuvântul tău au păzit. Acuma au cunoscut că toate câte mi-ai dat mie dela tine sunet, că cuvintele care ai dat mie le-am dat lor, și ei au primit, și au înțales cu adevărat că dela tine au ieșit, și au crezut că tu m'ai trimis.

Eu pentru aceștia mă rog; nu pentru lume mă rog, ci pentru aceștia, cari mi-ai dat mie, că ai tăi sunt; și ale mele toate ale tale sunt, și ale tale ale mele, și m'am preamărit întru dânșii. Și de acum nu mai sunt în lume, și aceștia în lume sunt, și eu vin la tine. Părinte sfinte, păzește-i pe dânșii întru numele tău, pe cari i-ai dat mie, ca să fie una precum și noi. Când eram cu ei în lume, eu i-am păzit pe dânșii întru numele tău. Pe cari i-ai dat mie i-am păzit, și nimenea dintrânșii n'a pierit fără numai fiul pierzării, ca să se plinească scriptura. Iară acum vin la tine, și acestea grăiesc în lume, ca să aibă bucuria mea deplin întru sine.“

*

Evanghelia de astăzi cuprinde rugăciunea Dlui nostru Isus Cristos, ce a rostit-o la despărțirea sa de apostoli. Această rugăciune constă din două părți. În partea întâia Isus se roagă pentru sine, iar în partea a doua se roagă pentru apostolii săi.

Isus se roagă pentru sine, ca Tatăl din cer să-l preamărească, adecă să-l arate lumii că el este adevărat Fiul lui Dumnezeu, cel născut din veci, din Tatăl mai înainte de a fi lumea și la plinirea vremii a venit în lume pentru a mântui neamul omenesc de robia păcatului. Tatăl să preamărească pe Fiul, precum a preamărit și Fiul pe Tatăl, adecă a arătat oamenilor, și în deosebi apostolilor, că Dumnezeu este Tatăl nostru al tuturor, și i-a povățuit la cunoașterea adevăratului Dumnezeu, iar această cunoaștere este calea cătră moștenirea vieții vecinice.

Pentru apostolii săi s'a rugat Isus, ca Tatăl să-i preamărească precum i-a păzit

și el, Fiul, cât a fost cu ei pe pământ, așa că dintre apostolii pe cari i-a ales nu s'a pierdut nici unul afară de Iuda vânzătorul, fiul pierzării. Dumnezeu Tatăl să-i păzească pe apostoli, ca să fie între ei de unul și acelaș cuget și de o înțelegere, precum Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Fiul sunt tot de o fire și de o ființă.

Rugăciunea aceasta a lui Isus, pentru sine și pentru apostolii săi, rostită în ceasul despărțirii, lui de ei, a avut scopul a mângăia pe apostoli în clipele grele ale despărțirii lor de iubitul lor Învățător, care se pregătea să meargă iarăș la Tatăl ceresc, deaceea zice: „Aceasta grăiesc în lume ca să aibă bucuria mea deplin întru sine.“

Vedeți, iubiților cetitori, cum Fiul lui Dumnezeu, care cu atotputernicia sa a tămăduit bolnavii, a dăruit orbilor vedere și a înviat morții, el în clipele grele ale despărțirii caută mângăiere pentru sine și pentru cei iubiți ai săi în rugăciune. Cu atât mai ales noi, oamenii neputincioși, trebuie să ne plecăm genunchii înaintea Tatălui ceresc și la el să căutăm alinarea durerilor noastre. Vremuri mai grele decât cele de astăzi abia vor mai fi fost vreodată pentru poporul nostru. Feciorii noștri sunt împraștiați în toate părțile lumii, unde își pun viața pentru apărarea țării. Pământul este adăpat cu sângele iubiților noștri, oasele lor zac în pământ străin, departe de glia pe care au brăzdat-o și au adăpat-o în vremuri de pace cu sudoarea feții lor, satele noastre sunt pustii, moșnegii gârboviți de povara anilor și femeile neputincioase trebuie să poarte astăzi coarnele plugului și bucătura de pâne este udată de lacrimile lor și ale copilașilor cari îi încunjură. Lacrimile și durerea stăpânește astăzi tot rotogolul pământului. Și în aceste vremuri de lacrimi și de durere, la cine vom căuta mângăierea, pe care lumea aceasta nu ni-o poate da, la cine altul decât la Stăpânul și Tatăl acestei lumi.

Plecați-vă genunchii cu umilință înaintea Tatălui ceresc și vă rugați pentru iertarea păcatelor și odihna sufletelor iu-

FOIȚA „LUMINEI“

DINTR'UNA 'NTRALTA

(Pentru copii)

Noi în toată săptămâna
Așteptăm cu dor L u m i n a
Să ne-aducă în sat povețe
Și poporul să-l învețe.

O cetesc cu drag plugarii,
Și bătrânii și școlarii,
Că ea dă și din Scriptură
Inimei învățătură.

Pentru foaia noastră bună
O coroană dăm la lună,
Dacă facem socoteală —
Nici nu-i mare cheltăială:

La un an — douăsprezece,
Dar folosul mult întrece,
Când Românul și urmează
Cum L u m i n a — luminează.

Iar de-om socoti cu anul
Mult mai mult ne ia duhanul,
Bată-l seceta să-l bată
De buiege blăstămată!

Măi copii, cari azi începeți
Cu duhan să vă petreceți,
Ascultați-mă pe mine,
Sfatul meu vă prinde bine!

Cine de mic se învață,
Mare greu să mai desvață,
Că „năravul dela fire,
N'are 'n lume lecuire“.

Celui care mult fumează,
Sângele 'i-se 'nveninează,
Iarna-vara tot tușește
Și ușor se bolnăvește.

Și duhanu-i ca răchia,
Cântă 'n birt cu sărăcia,
Vai ș'amar de om pe lume,
Când la patimi se supune!

Dela una pân' la alta,
Se sloboadă, dă într'alta —
Când odată birtu-i place
Și cărtaș ușor se face...

Iar aceste patimi rele
Î-l aduc la vremuri grele,
El din casă cu avere
Sărântoc pe durumuri pierde.

Dragi copii! Să-mi credeți mie:
Nu-i mai mare bogăție
Ca un om de omenie —
Pentru cine vrea să știe!

G. B.

„Sărmană mamă“!

Sofia Nădejde

În pătișorul alb, priment în fiecare zi, stă Ionel culcat. Fața-i slabă, ofilită, sprincenele par mai negre, și ochișorii duși în fundul capului, îl arată și mai slăbit. Răsuflă tot mai greu; pieptul se ridică și coboară după bătăile ceasului. Afară, zi de toamnă, plină de păclă, arată și dătătoare de desnădejde. E liniște în casă, domol pălpăie în sobă focul.

Mama cu fața împietrită în liniște silată, răcorește fruntea copilului cu șervete reci. Nerăbdătoare se uită la ceas, doar ar trece mai curând, să-i dea doftoriile, dela care așteaptă izbăvirea, sănătatea odorului scump.

Un gând o șoptește: „Boala e grea. Fac tot ce-mi stă în putință. Dumnezeu e mare, va avea milă de mine!“

La acest gând își îndreaptă ochii lacrimași spre icoana Maicii Domnului, care cu zimbetului duios de mamă iubitoare îi trimite o rază de nădejde.

biților noștri răposați, pentru alinarea durerilor celor bolnavi și răniți, pentru mângăierea noastră și pentru pacea lumii întregi.

P. B.

Știrile săptămânii

Mersul războiului. Comunicatele oficiale ne vestesc că la frontul apusean au fost lupte mari numai la partea dinspre Champagne. Aici au atacat trupele franceze, engleze și americane cu vehemență pozițiile germane, dar n'au putut ajunge la nici un rezultat. Atacurile acestea singuratică sunt o nouă dovadă, că dușmanul nu dispune de puteri mai mari, ca să înceapă o ofensivă generală. După ofensiva dela Somme și după cea din Flandria ententa mai avea rezerve, ca să încerce respingerea germanilor; ofensiva dela Champagne însă, se vede, a măcinat toate rezervele ententei. Cu toate acestea presa ententistă este plină de neadevăruri susținând, că puterile centrale obosesc mereu, iar capabilitatea de atac le scade. Față de aceste scornituri este destul să amintim, că germanii au pătruns în Flandria 20 km., la Somme 60, la Champagne 50 km. pe pământ francez. Iar numărul prizonierilor s'a urcat la 190.000, pecând al tunurilor câștigate la 2200.

La frontul italian dușmanul a atacat între Asiago și Brenta, dar nici de data aceasta n'au putut ajunge la rezultat. Scopul acestor atacuri nu este încă cunoscut.

Pierderile englezilor au fost în Aprilie 8996 ofițeri și 47.260 soldați, în Maiu 7695 ofițeri și 154.939 soldați.

Clemenceau, ministrul prezident al Franței nădăjduște că războiul se va sfârși încă în anul acesta, iar la bursa din New-York se fac rămășaguri, că războiul se va sfârși în curs de 8 luni.

Din Washington (America) vine știrea, că într-o singură zi, în 7 Iunie, americanii au slobozit pe apă 30 vapoare panterate, la oltă de o greutate de 228.750 tone și 32 vapoare de lemn de 115.700 tone. În America se mobilizează toți bărbații dela 18—50 ani.

În luna Martie am nimicit 689.000 tone din vapoarele de negoț ale ententei. Dela începutul războiului am pricinuit dușmanului pierdere de 16,469,000 tone.

Italianii, după cum ni-se spune dela front,

așteaptă zi de zi ofensiva trupelor noastre austro-ungare.

Prizonierii reînțorși primesc 8 săptămâni concediu. Acei soldați ai noștri, cari au scăpat din prinsoare rusească, după cum știm, au primit până acum 4 săptămâni concediu. De acum înainte însă în înțelesul ordinului ministerial Nr. 13, 153 eln/10 vor primi 8 săptămâni concediu, iar aceia, a căror locuință a fost pe teritor de război, sau au fost distrusă din partea dușmanului, 12 săptămâni. S'au luat deja dispoziții, ca cei împărțiți la front să se reînțorcă acasă.

Învățătorii pentru îmbunătățirea sorțiilor. Mai multe mii de învățători s'au întrunit zilele trecute la Budapesta și au cerut ministrului învățământului să le asigure traiul. Astăzi, când un lucrător câștigă la zi pe ușor câte 20 Cor., iar un meseriaș și 40—50 Cor., funcționarii publici trăiesc în cea mai mare mizerie.

E timpul deci, ca conducătorii țării, să se cugete în mod serios și la slujbașii obștești, cari stau în fața foamei amenințătoare.

Tren accelerat între Budapesta și Brașov. O veste îmbucurătoare avem pentru frații din Ardeal. Direcțiunea căilor ferate a dispus, ca din 1 Iulie începând să circule un tren accelerat între Budapesta și Brașov și înapoi. Acest tren va pleca zilnic din Budapesta, gara de ost, la orele 2:10 d. a. peste Arad și va sosi la Brașov mâne-zi la orele 10:27 dimineața. Din Brașov pleacă d. a. la orele 5 și 43 și sosește mâne zi la Budapesta la orele 1:25 d. a.

Frigul din săptămâna trecută a prilejit în tinuturile muntuoase înghețuri, iar în părțile noastre brumă. A stricat cucuruzului și altor bucate. Căldura, ce se înstăpânește acum pare a ne fi scăpat de pericol.

Pierderile în morți ale ententei se urcă până acum la 11 milioane oameni, din cari cad pe Rusia câte 6 milioane, pe Franța 2 milioane, pe Anglia 1, iar restul de 3 milioane pe Italia, Serbia, România, Belgia, Portugalia, Muntenegru.

† **Fr. Tomek**, notar în Buchin, a reposat în 8 Iunie a. c. în etate de 46 ani. Deși a fost străin de neamul nostru, a fost un mare prieten și binevoitor al Românilor. „Lumina“ jalește pe sprijinitorul ei de inimă. Vecinică-i fie amintirea!

Fapte laudabile. În comuna Peștere în anul acesta sf. paști le-a făcut episcopul Romu-

lus Jucu. Iar credinciosul Vichente Jucu a dăruit pe seama sf. biserici 50 Cor. Familia lui Mărtin Bunăin pe lângă că a dăruit două sfeșnice înaintea iconostasului și a ridicat o cruce de marmură la farină, a mai dăruit sf. biserici și 25 Cor. Faptele acestor buni creștini sunt bine primite înaintea lui Dumnezeu. Ele să servească drept îndemn și celorlalți cetitori ai noștri.

† **Petru Vasilon** oficiant superior la banca „Victoria“ din Arad a reposat la 4 Iunie n. în etate de 39 ani. Odihnească în pace!

Statariul în comitatul nostru. Comandamentul militar din Timișoara a ordonat statariu asupra persoanelor militare de pe teritorul comitatului Caraș-Severin. Furătura, jaful, uciderea și desertarea se pedepsesc prin glonț ori prin ștreang. Acei desertori însă, cari se prezintă la regimentele lor de bună voie nu se vor judeca după procedura statarială.

Restrângerea circulației pământelor. Ordinațiunea guvernului privitoare la restrângerea cumpărării pământelor a fost extinsă începând dela 1 Iunie a. c. prin ordonanța Nr. 53, 448/918 și asupra comitatelor Bihor, Timiș, Torontal și a orașului Vârșeț ș. a.

Urcarea taxelor de poștă. Cu 15 Iunie taxele postale se urcă prin *taxe de război*, și anume: o scrisoare francată până la 20 grame va fi de acum înainte în loc de 15 fil., 20 fil. Pentru fiecare 20 grame următoare 5 fil. O cartă postală va fi 10 fil. Taxa la mandatele postale se urcă fără privire la sumă cu 5 fil. Telegramele, fără privire la locul destinației se urcă cu 20 fileri bucata. Convorbirile telefonice se urcă în zona a doua cu 20 fil. Pentru tipărituri sub 50 grame se plătește cu 2 fil. mai mult, iar peste 50 grame cu 5 fil.; iar pentru pachete fără privire la greutate și la valoare cu 20 fil. mai mult.

Starea sămănaturilor în Bănat. Starea sămănaturilor în Bănat nu-i prea multumitoare. În Torontal, sămănaturile de vară s'au mai îmbunătățit în urma ploilor. În schimb însă sămănaturile de iarnă lasă mult de dorit. Se crede că aci recolta va fi de două până la 5 măji metrice de juger. Ovăsul e slab, orzul e mijlociu. Porumbul se dezvoltă bine, de asemenea și păstăioasele. Izlazurile lasă de dorit. Ploile ar putea încă repara multe. Vița de vie se prezintă foarte bine. În comitatele Caraș-Severin și Timiș, în urma secetei, sămănaturile nu se prezintă bine. E mare lipsă de ploaie Porumbul, păstăioasele și cartofii stau bine. Din cauza secetei izlazurile sunt slabe.

Economii vor primi mărfuri în schimbul grânelor. După pilda ministrului austriac al hrănirii publice care a organizat în Boemia, un schimb cu economii, dându-le zahăr în schimbul grânelor, ministrul ungar al alimentării vrea și el să înceapă un asemenea schimb și anume: Economii să le dea grâul s'au făina ce o au de prisos și în schimb ministrul le va da diferite mărfuri de care au trebuință. Grânele se vor da centralei de grâne pe prețurile maxime, iar guvernul va da mărfurile cerute cu prețuri ieftine prin autoritatea comunală. Schimbul se va face în felul următor: Pentru 5 kgr. grâne sau 4 kgr. făină guvernul dă 1 pachet de tutun. Pentru 10 kgr. grâne sau 8 kgr. făină: 1 mosor de ață (sau ghem de lână).

Pentru 20 kgr. grâne—s'au 16 kgr. făină: 1 kgr. petrol sau 1 kgr. luminări, sau 1 kgr. zahăr, sau 1 litru de spirt, sau 1 mosor de ață de in, sau 10 pachete chibrituri.

Pentru 30 kgr. grâne sau 24 kgr. făină: 1 kgr. piele pentru hamuri, sau 1 kgr. piele de sus pentru ghete.

Pentru 50 kgr. grâne sau 40 kgr. făină 1 kgr. talpă de ghete.

Pentru 100 kgr. grâne sau 80 de kgr. făină 1 pereche de ghete sau 1 metru de stofă.

Pentru 200 kgr. grâne—sau 160 kgr. făină: 1 garnitură hamuri pentru un cal.

Pentru 500 kgr. grâne sau 400 kgr. făină: 1 trăsura.

Fără îndoială acest schimb va da foloase bune. De altfel economii cari n'ar voi să dea grânele lor: nici pentru mărfuri, tot n'ar folosi nimic, căci grânele vor fi luate la recvirările viitoare. Totuși ar fi fost mai nimerit, dacă acest schimb s'ar fi început mai de mult, când economii aveau prisos mai mare de grâne ca acum.

Ionel deschide ochii, o privește pe maică-sa cu pătrunderea copilului bolnav.

— Voești ceva? Cum te mai simți, drăguțule?

— Bine, mamă dragă, pune ceva pe mine mi-i rece.

Mama, cu inima îngrijorată, dar cu fața cât mai senină, îl acopere c'o pătură groasă, îi ia mânuța și-o netezește cu drag, doar ta-r încălzi-o.

— Doctorul a zis că o să te faci bine, numai s'ascuți pe mama să iai doctorie și să faci baie?

Fac tot, mămicule. Numai tu, sărmano, nu dormi de loc. De câte ori deschid ochii, ziua ori noaptea, tot lângă mine ești. O să te bolnăvești.

— Am dormit aci pe scaun. Când dormi, dorm și eu.

Răspunde biata mamă; deși de-o săptămână, doar câte-o clipă a ațipit lângă patul lui Ionel.

Anevoie își stăpânește grija, suferința. Doctorul i-a spus că boala e grea. În ochii lui a cetit biata mamă primejdia desnădejdea. Toată voința ei toată jertfa ce-ar fi în stare să o facă nu ajută nimic! Buzele copilului sunt tot mai arse, fața tot mai istovită.

Lungi, nesfârșite, trec zilele pentru amărâta de mamă. În nopțile fără somn o prind fiorii, gura îi e amară ca fierea; durerea, teama, primejdia nu-i mai stau în gând, ci toată ființa ei e pătrunsă de ele. Și așa chinuită, trebuie să pară senină la față, cu părul negru așezat frumos pe tâmple, cu zâmbetul pe buze. Și nu-i mai mare iad decât când zâmbești, când inima-ți plânge și când teama de cea mai mare nenorocire te ține în cătușel!

Maica Domnului a auzit rugăciunile mamei. După o criză înfricoșată, când înșiși doctorii pierduse orice nădejde, iar mama înmărmurise de durere, se mișca mai mult ca o mașină, viața învinge, Ionel începe a se întrema pe încetul.

Într-o dimineață maica îl privea cu nesăț, cu bucurie, lacomă, par'că-l văzuse întors dintr'o lungă și primejdioasă călătorie. O rază de soare netezia, când tâmplele mamei când fața palidă a capului. Ionel se ridică puțin, își aținti lung privirea spre maică-sa, și mirat zise:

— Mămicule dragă, ce-i cu tine? te știam cu părul negru și acuma e alb ca zăpada!

— Bine că te-ai făcut tu sănătos!

— Grija mea te-a albit! Vino să te sărut, sărmană mamă!

SFATURI MEDICALE**Femeile nervoase**

Dr Ioan Fometescu

În zilele noastre cea mai lătită boală este, fără îndoială, nervozitatea, și acei oameni cari se pot lăuda că au nervi oțeliți se răresc din zi în zi. De nervozitate sufer nu numai oficianții cari au să se lupte cu greutatea și iritațiile esistenței, ci adesea se plâng și foarte multe femei de nervozitate și, de urmările ei. La ele însă cauzele nervozității nu sunt a se căuta totdeauna în griji serioase, ci sunt a-se reduce mai vărtos la diferite neplăceri, cari sunt inevitabile în ceea ce privește conducerea căsniciei, deși sunt bine situate materialicește. Sunt multe femei cari se irită de cea mai neînsemnată greșală a servitoare și desperează de cea mai mică nepunctualitate a cusutoarei sau a unui alt lucrător. Varsă lacrimi amare de neascultarea copiilor, în loc să le deie cu liniște sufletească pedeapsa binemeritată. La unii oameni zace în dispoziția lor naturală slăbiciunea ori iritabilitatea de a vedea toate în colori negre sau a privi ca o nenorocire formală ori-ce supărare neînsemnată. Iar alții le câștigă în lupta permanentă cu neplăcerile vieții. La nici un caz nu sunt doară firi egoiste, din contră adeseori cele mai neobosite și îngrijitoare gospodine și cele mai devotate mame, cari nu se îndestulesc în deajuns în împlinirea datorințelor și în îperzelul acesta trec peste măsura de lipsă.

Prin astfel de predispoziții, o femeie, în a cărei mâni zace fericirea și soarta familiei, totdeauna are datorința sfântă de a-și cruța și ținea sănătoși nervii, căci deoparte ea singură perde mult prin dispozițiile iritabile, din voia de a lucra și plăcerea de a trăi; dealtă parte și căsnicia întreagă câștigă prin aceasta o impresie posomorâtă, neplăcută. Afară de aceea și familia e periclitată avându-o pururea înaintea ochilor. Ușor se poate molipsi nervozitatea și de alți membrii ai familiei.

Cel mai bun mijloc contra iritațiilor nervoase este fără îndoială, pe lângă o îngrijire înțeleaptă a corpului o igienă sufletească. Să ne disciplinăm deci prin înfrânarea emoțiilor și simțimentelor noastre; să nu ne lăsăm răpiți de patimi, supărări și griji exagerate, să nu ne lăsăm conduși de dispoziții iritabile, căci pentru nervi e totuna, că sunt zguduți prin nefericiri adevărate, sau prin nimicuri. În ambele cazuri se răzbună ei, fiindcă îi ținem într'o iritație continuă. Cine să nizește să înfrunte cu suflet liniștit, ba câte odată chiar cu umor întâmplările zilnice neîncunjurabile și trece cu ușurătate peste întâmplările mici ale sorții, în loc să se lase apăsător de ele, acela nu numai că va înconjura serios nervozitatea ci își va forma lăcaș într'adevăr fericit.

Ce trebuie să știe despre alcool țărânului și meseriașul?

1. Că rachiul nu e hrănitor și că prin urmare nu poate întări;
2. Că toate băuturile spirtuoase înviează și încălzesc pentru o clipă, dar că repede, repede, moleșesc trupul și-i iau din căldură;
3. Că alcoolul slăbește sângele și mușchii, îngreuiază mâinile și micșorează puterea de muncă a trupului și a minții;
4. Că alcoolul înlesnește, prin stricarea

Proprietar-editor: Dr CORNEL CORNEAN

sângelui, nașterea tuturor boalelor și lungeste durata celor mai multe dintre ele;

5. Că întrebuintarea obișnuită a alcoolului face pe invalizii timpurii;

6. Că întrebuintarea obișnuită a alcoolului deprinde pe lucrători cu vieța de cârciumă și primejduește traiul în familie;

7. Că luna de nelucru se datorește abuzului băuturilor spirtuoase;

8. Că întrebuintarea obișnuită a alcoolului ține pe loc orice propășire;

9. Că befiul care vrea să se lecuească nu mai are voie nici măcar să guste vreo băutură spirtuoasă;

10. Că alcoolul primejduește sănătatea urmașilor.

ECONOMIE**Hrana vițelilor de măcelărie**

Ca să putem dobândi viței buni de măcelărie, cari să fie vânduți pe un preț ridicat, cel mai potrivit mijloc este acela de a-i hrăni cu lapte curat, nesmântănit.

La început, adevărat îndată după ce s'au pus la îngurășat vițelii, li se dă până la 8 litri de lapte pe zi, ceea ce este îndestulător pentru o creștere de 1 kg.

Porția de lapte se mărește treptat, astfel că ajunge, la 15—20 litri de lapte pe zi, mai ales în luna a treia, când să sfârșește cu îngurășatul.

Bine înțeles că la hrănirea vițelilor se va ținea seamă de pofta lor de mâncare, de starea lor de sănătate, și chiar de starea bălegarului lor.

Când vițelii sunt hrăniți cu un lapte bun, pot fi ținuți la îngurășat până la vârsta de cel mult trei luni; însă pot fi vânduți chiar și dela vârsta de 2—2½ luni, când au ajuns în greutate de 100—150 kg.

Se poate ușor atinge și o greutate mai mare, dar atunci carnea animalului nu mai este așa de fragedă și de plăcută la gust.

Însemnăm că un vițel bine hrănit și îngrijit dă o carne minunată la gust încă dela etatea de 6 săptămâni și jumătate.

Pentru îngurășare este nevoie de o locuință luminată numai pe jumătate. În acest caz, și țesăturile cărnii vor rămânea albe. O căldură de 16—17° grade, sau de cel puțin 15° și de cel mult 18° este cea mai potrivită. Într'un cuvânt se cere ca nici frigul, nici căldura să nu pricinuească pierderi în greutate și în calitatea cărnii, căci aceasta ar avea de urmare o scădere a prețului de vânzare.

Vițelii cari se cresc pentru măcelărie nu capătă mai nici odată boale; cel mult se pot îmbolnăvi din pricina unor misturi rele. Totuși, lipsa de sânge ce caută a se dobândi prin îngurășare, poate fi prea timpurie și poate fi urmată de rări la rinichi, cari pricinuesc ud cu sânge. În asemenea caz, vițelul nu mai poate fi lăsat la îngurășare și trebuie tăiat.

Cât pentru mistuirea rea, se poate ușor înlătura, dacă crescătorul are grijă, să ia din vreme în vreme mâncarea din fața vitei și să nu lase vițelul să bea ori să sugă prea lăcomeste. Este bine ca vițelilor cari par că se îmbolnăvesc ușor de mistuire rea, să li se dea din când câte 1—4 grame de bicarbonat de sodă (după vârstă), topit într'un ou.

Pe lângă lapte, ouăle proaspete date vițelilor sunt o hrană minunată. Nu este însă nevoie să li se dea decât atunci, când crescătorii n'au destul lapte, ca vițelii să se îngură treptat și fără întrerupere.

Economul.

Calendarul săptămânii

Iunie

Cireșar

Zilele săptămânei	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	31	(†) Înălțarea Domnului
Vineri	1	Sf. mucenic Iustin (166).
Sâmb.	2	Sf. muc. Ioan cel nou al Sucevii (1332)
Dum.	3	Duminica sfinților părinți
Luni	4	Sf. părinte Mitrofan (330)
Marți	5	Sf. mucenic Dorotei (362)
Merc.	6	C. păr. Visarion și Ilarion

Subscrisul fac cunoscut, că mi-am deschis

Cănelăria advocațională

în Caransebeș

peste drum de spitalul militar.

Ștefan Petroviciu,
advocat.

5—1

Pentru cursul de pomărit

din Budapesta

societatea comercială „SEVERINEANA“ din Caransebeș acordă pe seama unui tînăr cu tragere de inimă un ajutor corespunzător. A se adresa administrației foi noastre, trimițându-se estrasul de botez, certificate școlare precum și un atestat de moralitate și de recomandare din partea oficiului parohial.

3—2

VILA**DĂNILĂ VALUȘESCU**

cu odăi curate și frumos mobilate, situată la locul cel mai frumos al băilor, este locul cel mai căutat de toți oaspeții români, cari petrec vara la BĂILE-HERCULANE.

Prețuri foarte moderate atât pentru domni, cât și pentru plugari. Comandele se adresează proprietarului

PETRU VALUȘESCU,
HERKULESFÜRDŐ.

10—3

**Cumpărați și cetiți
CALINDARUL de BUZUNAR
pe anul 1918**

Cel mai elegant și mai draguț calendar apărut anu, acesta, de folos pentru soldați, economi, tineri, studenți preoți, învățători, cuprinzând un bogat material literar, poezii din război, povești, nuvele, îndrumări, măsuri și legi noi, despre ajutorul de stat, despre scumpirea biletelor de tren, despre noile ordinațiuni date de guvern în chestia bucatelor, creșterii porcilor, cari soldați pot fi retrași de pe front, sosirea trenurilor, căși alegători români vor fi în Ardeal. Apoi povestiri de toată frumusețea. Sfaturi practice pentru economi și soldați. Multe chipuri. Prețul numai 1 cor. 30 cu porto cu tot.

Comandați cât de iute, altfel se vând toate. — la „Poporul Român”, Budapesta VII., Ilka utca 36. 10—8

TIPARUL TIPOGRAFIEI DIECEZANE, CARANSEBES